

Drivhusgas fra energi-afgrøder

Af Mette S. Carter, Forsker, Risø DTU, Roskilde

Udledning af drivhusgas ved dyrkning af energi-afgrøder kan ophæve en betydelig del af den drivhusgas-gevinst, der er forbundet med biobrændsler

Selvforsynende med brændstof

Et fremtidigt mål indenfor økologisk jordbrug er at øge produktionen af vedvarende energi for at mindske afhængigheden af fossile brændsler og reducere udledningen af drivhusgasser. De vedvarende energikilder kunne omfatte bioethanol og biogas produceret på energi-afgrøder. Når disse biobrændsler afbrændes udsendes der CO₂, men da planterne samtidig har indbygget CO₂ under væksten, er CO₂-udledningen neutral.

Dyrkning af jorden medfører dog udledning af andre drivhusgasser. Det gælder især lattergas (N₂O), som dannes af jordens bakterier, når der er overskud af kvælstof – for eksempel efter gødskning og nedmuldning af afgrøderester.

Drivhusgas beregning

Vi har undersøgt hvor meget biobrændstof, der potentielt kan produceres per hektar fra rughalm, vikkehalm, samdyrket rug og vikke, helsædsmajs og kløvergræs. Energi-afgrøderne blev først brugt til ethanol-produktion og restmaterialet herfra blev bagefter anvendt til biogas-produktion.

Ved at skifte de fossile brændsler ud med disse biobrændsler medvirker den økologiske landmand til at reducere udledning af fossil CO₂ til atmosfæren. Den reduktion har vi sammenholdt med udledningen af N₂O, som vi har målt fra marken gennem 2 år i forbindelse med dyrkning af de enkelte energi-afgrøder. Netto reduktionen i drivhusgas-udledningen er det "sparede" fossile CO₂, hvor N₂O-udledningen er fratrukket. I beregningen tager vi ikke højde for, at det kræver noget energi at omdanne energi-afgrøderne til biobrændsel, samt at traktoren på marken også bruger energi.

Kløvergræs og majs var bedst

Vi opnåede den største netto reduktion i drivhusgas-udledningen ved at producere bioethanol og biogas på frisk kløvergræs og helsædsmajs. For begge energi-afgrøder var der en reduktion i forhold til fossile brændsler på omkring 8 tons CO₂ per hektar per år. Det skyldes, at N₂O-udledningen fra kløvergræs og ugødsket majs var relativt lav. Derudover indeholdt disse friske afgrøder nogle kulstof-forbindelser, der let blev omdannet til ethanol og biogas.

Med hensyn til udledning af drivhusgasser var det ikke var nogen fordel at gødskes majs-afgrøden, fordi det øgede høstudbytte - og dermed "sparet" CO₂ - blev modsvaret af en højere N₂O-udledning. Resultatet vil muligvis være anderledes, hvis majsen bliver dyrket på en mindre frugtbar jord.

Vikke var værst

Tørret rug- og vikkehalm gav en væsentligt lavere bioethanol og biogas produktion end kløvergræs og majs. Samtidig blev en betydelig del af den fossile CO₂-reduktion opvejet af N₂O-udledning, hvilket resulterede i en netto reduktion i drivhusgas-udledningen sammenholdt med fossile brændsler på under 2 tons CO₂ per hektar per år. For vikke dyrket alene var resultatet faktisk negativt, primært på grund af meget høje N₂O-udledninger når stubben af denne kvælstof-holdige afgrøde blev nedmuldet.

I dette studie har vi vist, at når man vælger energi-afgrøder til produktion af biobrændsel, så er man nødt til at tage højde for N₂O-udledningen fra marken for at vurdere, om biobrændslet medfører en drivhusgas-reduktion sammenlignet med fossile brændsler.